

پیش بینی نگرش به خیانت بر اساس احساس تنهایی در دانشجویان متأهل

سید علی اکبر موسوی^۱

چکیده

هدف: در دوران معاصر روابط زوجین ایرانی در معرض تغییرات ساختاری قرار گرفته و دگرگونی و پراکندگی بسیار در آن مشاهده می شود. که این امر میتواند به نوبه خود مشکلاتی را در منظومه خانواده ایجاد نموده و حتی آن را به سمت فروپاشی سوق می دهد. هدف از انجام این پژوهش پیش بینی نگرش به خیانت بر اساس احساس تنهایی در دانشجویان متأهل بود.

روش: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه ی آماری دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد مرودشت بودند. نمونه ی پژوهش شامل ۱۵۰ دانشجوی متأهل (۷۶ زن ۷۴ مرد) بود که به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. و به مقیاس های احساس تنهایی (SELSA-S) دی توماسو، برانن و بست (۲۰۰۴) و مقیاس نگرش به خیانت مارک واتلی (۲۰۰۸) پاسخ دادند.

یافته ها: نشان داد که بین احساس تنهایی با گرایش به خیانت رابطه مثبت و معنا دار وجود دارد و همچنین نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه همزمان نشان داد ابعاد رومانیتیک و خانواده پیش بینی کننده قوی تری برای گرایش به خیانت بودند.

نتیجه گیری: روابط صمیمانه همواره با پیامدهای سلامت بهتر ارتباط داشته و روابط صمیمی تر ارتباط را قوی تر می سازد افرادی که از فقدان دلبستگی عاطفی یا رابطه ی صمیمی و نزدیک با یک فرد (شریک زندگی) رنج می برند، بیشتر گرایش به خیانت دارند. چنین افرادی از اضطراب، دلتنگی، ناامنی، تهی بودن، غم و اشتیاق برای برقراری یک رابطه ی صمیمانه رنج می برند که همین عوامل باعث می شود که این افراد در محیطی خارج از خانه و خانواده به ارضای نیازهای خود بپردازند.

کلید واژه ها: احساس تنهایی، نگرش به خیانت، دانشجویان متأهل

^۱. کارشناس ارشد مشاوره، آموزگار مدرسه طرح حمایتی دهخدا شیراز (aliakbar.mousavi66@gmail.com)

مقدمه

در دوران معاصر روابط زوجین ایرانی در معرض تغییرات ساختاری قرار گرفته و دگرگونی و پراکندگی بسیار در آن مشاهده می شود. که این امر میتواند به نوبه خود مشکلاتی را در منظومه خانواده ایجاد نموده و حتی آن را به سمت فروپاشی سوق میدهد (عامری، نوربالا، اژه ای و رسول زاده، ۱۳۸۲)

در عصر حاضر در کشور ایران یکی از آسیب هایی که خانواده ها را هدف قرار داده ارتباطات فزانشوپی^۱ می باشد. که اگر چاره اندیشی نگردد باعث از هم گسیختگی خانواده ها و آسیب هایی همچون طلاق، همسرآزاری، کودک آزاری، فرار از منزل، خودکشی، اعتیاد به مواد مخدر و... خواهد شد. لذا شناخت عوامل و پیامدهای این نوع ارتباطات می تواند در جهت پیشگیری و کاهش بسیاری از آسیب ها تاثیرگذار باشد بی وفایی و خیانت به همسر در نگاه اول پدیده ای فردی به نظر میرسد؛ اما با توجه به عواقب ناگوار و پیامدهای سوء آن که نهاد خانواده و تربیت فرزندان و نیز سلامت و امنیت جامعه را دچار اختلال و آشفتگی میکند، باید این معضل را از آسیبهای اجتماعی پنهان و بسیار جدی به شمار آوریم. خیانت مجموعه رفتارهایی در نظر گرفته میشود که به وسیله آن یک همسر از ارتباط معمول با همسر خود تخطی کرده و اقدام به تعامل با فرد دیگری غیر از همسر خود میکند در حقیقت این نقض تعهد زناشوپی به حسادت و رقابت منجر می شود. بنابراین خیانت متمایز از رفتاری است که صرفا شامل ارتباط با فرد دیگری غیر از همسر است و ظاهرا ناقض ارتباط منحصر با همسر نیست (دونوان^۲، ۲۰۱۰). خیانت زناشوپی نیز مانند بسیاری از پدیده های اجتماعی دیگر یک رویداد چند بعدی است که عوامل متعددی در بروز آن دخالت دارد. از جمله عوامل پیش بینی کننده خیانت میتوان به عوامل شخصیتی و فردی، عواملی مربوط به رضایتمندی زناشوپی عوامل موقعیتی، اجتماعی و... اشاره کرد. پژوهشهای انجام شده نشان می دهد عواملی نظیر ویژگی های شخصیتی نظیر سطوح پایین وظیفه شناسی، خودشیفتگی (آویرام و آمیچای، همبرگر^۳، ۲۰۰۵) سطح بالای روانپریشی، عوامل محیطی و فرهنگی (خدمتگزار، بوالهری، کرملو، ۱۳۸۷) سبک دلبستگی افراد (عبدی، خوش کنش، تقی پور و محمدی، ۱۳۹۱) عوامل بین فردی نظیر تعارضات زناشوپی، ناسازگاری زناشوپی، ناسازگاری جنسی، فقدان رضایت جنسی (دوکان-مورگان و دوکان^۴، ۲۰۰۷) با بروز خیانت در افراد رابطه دارند..

از جمله مسایل دیگری که میتواند در گرایش به خیانت نقش موثری داشته باشد احساس تنهایی میباشد. احساس تنهایی تجربه ناخوشایندی است که در پاسخ به نارساییهای کمی یا کیفی در روابط اجتماعی ظاهر می شود (پرلمن و پپلو^۵، ۱۹۸۱) به نقل از رحیم زاده، بیات و اناری (۱۳۸۸)

افراد اساسا موجودات اجتماعی و در نتیجه خواهان روابط متقابل اجتماعی هستند. فقدان یا کمبود چنین روابطی ممکن است به تجربه احساس تنهایی در افراد منجر شود. احساس تنهایی از احساس دور ماندن از روابط نشات می گیرد و نشان دهنده یک نقص بین فردی در نتیجه ی کمبود روابط رضایت بخش است. (هامبریدز، گارسیا و گومز^۶، ۲۰۱۲). نتایج برخی مطالعات حاکی از آن است که متغیرهای زیادی با تنهایی در ارتباط است. در این راستا، هنریچ و گلون^۷ (۲۰۰۶) عنوان می کنند که احساس تنهایی افراد

1. infidelity
2. Donavan
3. Aviram, & Amichai, Hamburger
4. Docan-Morgan, & Docan
5. Perlman, . peplau.
6. Hombrados. Garcia.Gomez
7. Henrich and Gullone

درگیر را با احساس خلاء، غمگینی و بی تعلقی مواجه می کند و به شیوه های مختلف بر تعاملات اجتماعی با دیگران، نحوه زندگی و سلامت جسمانی و روانی تأثیر می گذارد بر این اساس احساس تنهایی گذرگاهی برای هجوم آوردن احساس های منفی دیگری است که اغلب افراد می کوشند به صورت هشیار و ناهشیار از آنها اجتناب کنند. بر اساس آنچه گفته شد احساس تنهایی با بسیاری از متغیر های شناختی، عاطفی و اجتماعی در ارتباط قرار میگیرد.

در ایران هنوز هیچ آماری درباره میزان شیوع بی وفایی زناشویی منتشر نشده است، اما بعضی تحقیقات اشاره هایی به این موضوع کرده اند؛ به عنوان مثال، بیشترین آمار قتل های خانوادگی که ۳۰ درصد است، به زانی مربوط است که به دلیل رابطه نامشروع و سوءظن، توسط همسران خود به قتل رسیده اند. از سوی دیگر، ۲۲ درصد از قتل های خانوادگی مربوط به قتل مردان توسط همسرانشان است که در ۴۰ درصد، زنان با همدستی معشوق خود، شوهرانشان را به قتل رساندند (کلهر، ۱۳۸۶ به نقل از فتحي، فکرازاد، غفاری، بوالهري، ۱۳۹۲) با توجه به شیوع این پدیده در کشور ضرورت دارد تحقیقاتی در این زمینه انجام گیرد تا با شناخت عوامل مستعد کننده زمینه پیشگیری از این آسیب خانواده در جامعه به عمل آید. لذا با توجه به یافته های تفکیکی پژوهش های پیشین فرضیه های زیر مطرح گردید؟

- ۱- بین احساس تنهایی و گرایش به خیانت رابطه وجود دارد
- ۲- احساس تنهایی قادر به پیش بینی گرایش به خیانت می باشد

روش

روش این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی می باشد. جامعه ی آماری این پژوهش را دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد مرودشت تشکیل داده اند. روش نمونه گیری به صورت خوشه ای بود. که از بین رشته های دانشگاه آزاد مرودشت ۳ رشته (مشاوره، حسابداری، مدیریت) و هر رشته ۵ کلاس به تصادف انتخاب و کلیه دانشجویان متاهل کلاس به پرسشنامه ها پاسخ دادند. که حجم نمونه به ۱۵۰ نفر رسید.

ابزارهای اندازه گیری

مقیاس نگرش به خیانت^۱

این مقیاس توسط مارک واتلی در سال ۲۰۰۶ تهیه شده است و دارای ۱۲ عبارت است که هر پرسش در طیف هفت گانه ای امتیازدهی می شود. عبارت ها شامل جمالتی راجع به احساسات منفی و مثبت نسبت به مقوله خیانت است و هدف از این سنجش، نوع احساسات و تفکر افراد نسبت به مسائل مربوط به خیانت زناشویی است و در واقع این مقیاس، مقدار تمایل و میزان پذیرندگی یا رد کنندگی خیانت را از منظر افراد مختلف می سنجد. نمره های بالاتر در این مقیاس نشان دهنده نگرش مثبتی به روابط فرا زناشویی است. مارک واتلی ضریب آلفای کرونباخ را بین ۰/۸۷ تا ۰/۹۰ گزارش کرده که حاکی از همسانی درونی بالای مقیاس است. بوکام و همکاران (۲۰۰۰) ضریب آلفای ۰/۸۸ را برای نمره کلی آزمون گزارش کرده اند. در ایران این مقیاس توسط عبدالله زاده (۱۳۸۹)، در بین ۳۸۳ نفر از زنان و مردان ساکن شهر های علی اباد و بهشهر که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند اجرا شد و آلفای کرونباخ ۰/۸۴ بدست آمده است. عجم ۱۳۹۲ در پژوهشی خود ضریب آلفای کرونباخ $r = 0/91$ گزارش کرد. در پژوهش حاضر جهت تعیین پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شد که آلفای ۰/۸۶ بدست آمد. که نشان از پایایی مطلوب مقیاس می باشد.

1 Attitudes toward Infidelity scale

فرم کوتاه شده مقیاس احساس تنهایی اجتماعی - عاطفی (SELSA-S)^۱

در پژوهش حاضر از فرم کوتاه شده مقیاس احساس تنهایی عاطفی و اجتماعی (دی توماسو، برانن و بست، ۲۰۰۴) استفاده گردید. این مقیاس بر اساس نظریه ویس^۳ (۱۹۷۳) طراحی شده است و به همین لحاظ دو نوع احساس تنهایی شامل احساس تنهایی عاطفی و اجتماعی را مورد سنجش قرار می دهد. این مقیاس احساس تنهایی را در سه زمینه: رمانتیک، خانواده و اجتماعی اندازه گیری می کند و شامل دو بعد کلی احساس تنهایی عاطفی (مجموع احساس تنهایی رمانتیک و خانواده) و احساس تنهایی اجتماعی می باشد.

این مقیاس در کل شامل ۱۵ گویه و هر یک از ابعاد رمانتیک، خانواده و اجتماعی مشتمل بر ۵ گویه می باشد. در مقابل هر گویه طیف ۵ گزینه ای از کاملاً مخالفم (نمره ۱) تا کاملاً موافقم (نمره ۵) قرار دارد. گویه های ۲، ۳، ۵، ۶، ۷، ۱۰، ۱۱، ۱۲ بطور معکوس نمره گذاری می شوند و کسب نمره بالا در این مقیاس نشان دهنده احساس تنهایی بیشتر در هر یک از ابعاد می باشد. مؤلفان این مقیاس (دی توماسو، برانن و بست، ۲۰۰۴)، ضریب آلفای کرونباخ را بین ۰/۸۷ تا ۰/۹۰ گزارش کرده اند که حاکی از همسانی درونی بالای مقیاس می باشد. آنها همچنین گزارش کرده اند که همبستگی معناداری بین زیر مقیاس های SELSA-S با نمره کل مقیاس احساس تنهایی UCLA-3^۴ وجود دارد که نشان از اعتبار همزمان، افتراقی و همگرایی بالای این مقیاس دارد.

نتایج

فرضیه اول

برای آزمودن فرضیه اول پژوهش مبنی بر اینکه بین احساس تنهایی و گرایش به خیانت رابطه وجود دارد از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که ماتریس آن در جدول شماره ۱ آورده شده است. یافته های این آزمون با ضریب همبستگی ۰/۶۳ و سطح معناداری ۰/۰۵ رابطه مثبت و معناداری بین دو متغیر نشان می دهد

جدول شماره ۱ ماتریس همبستگی احساس تنهایی و گرایش به خیانت

متغیرها	۱	۲
۱- احساس تنهایی	*	
۲- گرایش به خیانت	۰/۶۳	*

$P < 0.05$ *

برای آزمودن فرضیه دوم پژوهش مبنی بر اینکه احساس تنهایی قادر به پیش بینی گرایش به خیانت می باشد از تحلیل رگرسیون همزمان استفاده شد که نتایج در جدول شماره ۲ آورده شده است. نتایج نشان میدهد از بین ۳ مؤلفه، مؤلفه اجتماعی با $B = 0.10$ قادر به پیش بینی گرایش به خیانت نبود. ولی مؤلفه خانواده با $B = 0.24$ و مؤلفه رمانتیک بودن با $B = 0.21$ و قادر به پیش بینی

1. Social-Emotional Loneliness Scale for Adults-Short form

2. Di Tommasso and Brannen and Best

3. Weiss

4. University of California at Los Angeles Loneliness Scale

متغیر گرایش به خیانت است. هر دو مؤلفه، به صورت مثبت متغیر ملاک را پیش بینی می کردند و مولفه خانواده نسبت به مؤلفه رمانتیک توان بیشتری برای پیش بینی دارد.

جدول ۲ میزان پیش بینی کنندگی گرایش به خیانت از طریق مولفه های احساس تنهایی

متغیرها	R	R ²	B	β	T	سطح معنی داری
رومانتیک	۰/۶۴	۰/۴۱	۰/۵۰	۰/۲۱	۲/۶۹	۰/۰۰۸
خانواده			۰/۷۵	۰/۲۴	۳/۵۵	۰/۰۰۱
اجتماعی			۰/۱۷	۰/۱۰	۱/۳۰	N.S

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر پیش بینی نگرش به خیانت بر اساس احساس تنهایی در دانشجویان متأهل بود. یافته ها نشان داد که بین احساس تنهایی و نگرش به خیانت رابطه وجود دارد همچنین در خصوص پیش بینی کنندگی احساس تنهایی بر گرایش به خیانت ابعاد تنهایی رمانتیک و خانواده پیش بینی کننده بودند. احساس تنهایی در رابطه در به دنبال یک ارزشیابی منفی از خود که نقش مهمی در ساخت خویشتن دارد به وجود می آید. بر اساس بسیاری از تحقیقات احساس تنهایی زیر بنای بسیاری از آسیب های روانی بوده که با تخلف، اشتباه یا شکستی که در یک زمینه بین فردی رخ می دهد، فراخوانده می شوند. این سبک های عاطفی می توانند فرایند پردازش اطلاعات، خود ارزشیابی و رفتار خودتنظیمی فرد را در زمان و موقعیت خاص هدایت نماید. این احساس با روابط بین فردی پیوند خورده است و می تواند تحت تأثیر افراد مهم زندگی مانند همسر شکل گیرد و این وضعیت باعث افزایش احساس شرم، بی هویتی شخصیت و احساس خستگی و درماندگی شده که تمامی این عوامل به نوبه خود می تواند بر نگرش مثبت به رابطه فرازنشویی تأثیر گذار باشد. روابط صمیمانه همواره با پیامدهای سلامت بهتر ارتباط داشته و روابط صمیمی تر ارتباط را قوی تر می سازد. یکی از عواملی که می تواند این روابط صمیمانه را همراه با پیامدهای مخاطره آمیز سازد احساس تنهایی می باشد. مطالعات نیز گویای این مطلب است که احساس تنهایی یکی از مسایل مهم در روابط اجتماعی زوجیت است. احساس تنهایی با تهی شدن عاطفی، عدم ابراز احساسات بین فردی و پسرقت روان شناختی همراه است به گونه ای که نیازهای مربوط به صمیمت، برآورده نشده اند و اگر هم تا حدودی برآورده شده باشند، اساساً به نحوی رضایت بخش باقی می مانند. در سالهای اخیر برخی از یافته های تحقیقات نشان می دهند که افراد احساس تنهایی می کنند حتی اگر آنها ازدواج کرده باشند. این احساس تنهایی به آسیب در روابط دو طرفه زوجین منجر می شود. پس می توان نتیجه گرفت، افرادی که از فقدان دلبستگی عاطفی یا رابطه صمیمی و نزدیک با یک فرد (شریک زندگی) رنج می برند، بیشتر گرایش به خیانت دارند. چنین افرادی از اضطراب، دلتنگی، ناامنی، تهی بودن، غم و اشتیاق برای برقراری یک رابطه صمیمانه رنج می برند (رایت، ۲۰۰۵؛ هوکلی و کاجیوپو، ۲۰۰) که همین عوامل باعث می شود که این افراد در محیطی خارج از خانه و خانواده به ارضای نیازهای خود بپردازند.

منابع فارسی

عامری فریده، نوربالا احمد علی، اژه ای جواد، طباطبایی سید کاظم، (۱۳۸۲) بررسی تاثیر مداخلات خانواده درمانی راهبردی در اختلافات زناشویی. *مجله روانشناسی* ۷(۳) ۲۱۸-۲۳۳

خدمتگزار حسین، بوالهروی جعفر، کرملو سمیرا، بی وفایی همسران، تهران، نشر قطره، ۱۳۸۷.

- عبدی محمدرضا، خوش کنش ابوالقاسم، تقی پور ابراهیم، محمدی روح الله (۱۳۹۱) بررسی سبک دل بستگی و رضایت زناشویی افراد متأهل درگیر خیانت اینترنتی، مجله مطالعات روانشناختی، دوره ۸، شماره ۳.
- فتحی، منصور، فکرآزاد، حسین، غفاری، غلامرضا، بو لهری، جعفر (۱۳۹۲) عوامل زمینه سازی وفایی زناشویی زنان، فصلنامه علمی - پژوهشی رفاه اجتماعی، سال سیزدهم، شماره ۵، ص ۱۰۹-۱۳۱.
- رحیم زاده سوسن، بیات مریم، اناری آسیه، (۱۳۸۸) احساس تنهایی و خود اثر بخشی اجتماعی در نوجوانان. روانشناسی تحولی: روان شناسان ایرانی- سال ششم/ شماره ۲۲.

منابع لاتین

- Aviram, I & Amichai-Hamburger, Y. (2005). Online infidelity: Aspects of dyadic satisfaction, self-disclosure, and narcissism. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 10(3), article 1
- Docan-Morgan, T & Docan, C. A. (2007). Internet infidelity: Double standards and
- Donavan, S. (2010), Attachment Theory as a Predictor of Communicative Responses
- Henrich, L.M., & Gullone, E. (2006). The clinical significance of loneliness: A literature review. *Clinical Psychology Review*, 26, 695-718.
- Hombrados-Mendieta, I. Garcia-Martin, M. A. & Gomez-Jacinto, L. (2012). The relationship between social support, loneliness and subjective well-being in a Spanish sample from a multidimensional perspective. *Social Indicators Research* Lawrence K, Byers ES. Sexual satisfaction in long term heterosexual relationship: The interpersonal exchange model of sexual satisfaction. *Pers Relationships* 1995; 2: 267 85
- the differing views of women and men. *Communication Quarterly*, 55, 342-317.
- to Infidelity, University of Nevada, Las Vegas
- Wright, S. L. (2005). Loneliness in the workplace. Unpublished Doctoral Dissertation. University of Canterbury.